

Zitos Paulauskaitės rankraščių archyvas. – Plungė, 2025.

Antanas Baškys-Klajūnas : [prisiminimai apie Lietuvos Laisvės Armijos (LLA) kareivį ir Vakarų srities partizanų vadą A. Baškį; tekste minimi ir kiti partizanai: ryšininkė Bronė Trumpaitytė, Milašius-Ruonis, Aleksas Jorkūnas-Raganius, Gendrolytė]; [Rankraštis] : / Užrašė: Vytautas Slapšinskas. – [Šiauliai], [1993.06.05]. – 2 lap. Rankraštinis dokumento originalas 1 spausdintas mašinraščiu ir 1 ranka rašytas. Tekstai abejose lapų pusėse. – [Skaitmeninis objektas]

I. Baškys, Antanas

II. Slapšinskas, Vytautas.

1. Partizanai.
2. Raseiniai; Kelmės r. (Lietuva).
3. Atsiminimai.

UDK: 908

Saugojimo vieta: Kraštotyros skaitykla

Jie žuvo už Tėvynę Lietuvą!
Šių metų birželyje jam būtų suėję septyniasdešimt.

Antanas Baškys augo ir mokėsi Raseinių mieste. Tėvas buvo bat-siuvis, tautiniai ir krikščioniškai susipratusi šeima. Baigęs gimna-ziją, tuo metu ėjo antrojo pasaulinio karo sukuriai, per Lietuvą, sto-vėjo vokiečių kariuomenės daliniai visose trijose Baltijos valsty-bėse, tai jaunos vyrus medžiojo vokiečiai į vermachta. Antanas pri-klausė LLA (Lietuvos Laisvės Armija) organizacijai. Generolas Povil-as Plechavičius šiek tiek susitaręs su vokiečių kariuomenės vy-riausybe, gavo leidimą Lietuvos teritorijoje organizuoti Vietinę rinktinę. Vietinė rinktinė kūrėsi žaibišku greitumu ir su nepapras-tu entuzijazmu. Antanas Baškys savanoriu išėjo į vietinę rinktinę ir buvo paskirtas į karo mokyklą, kuri tuo metu buvo įkurta Marijampolėje. Bet generolui vokiečiai nedavė ramybės, pradėjo jie laužyti karinę sutartį, kar lietuviai turi važiuoti į Rytų frontą. Bet generolas griežtai atsisakė savo karius siųsti į frontą. Vokiečiai pasidarė ne-sukalbami. 1944 metų pavasarį vietinę rinktinę likviduoja. Štabo viršininką pulkininką Urboną areštuoja, o Plechavičius tuo metu buvo atostogose. Dalį kareivių siunčia į Vokietiją. Karo mokyklos kariūnus išrikiuoja ir kas trečią šaudo vietoje.

1944 metų rudenio p Lietuvos užplūsta antroji bolševikinė okupa-cija - ypatingai žiauri ir klastinga...

Tuoju Antanas Baškys areštuojamas, kaip ir daugel to meto vyrų ir pakliūna į anglių kasyklas netoli Maskvos. Atsiradus progai pabėga iš lagerio ir parvyksta į Raseinius ir sakosi, kad paleido. Įsidarbino Raseinių gimnazijoje mokytoju. Bet KGB nedavė ramybės. Pulkininkas Serebrevovas pradėjo verbuoti Antaną, bet jis atsisakė griežtai tos meškerės. Praėjus kuriam laikui Antanas grįžo iš gimnazijos ir vaka-rieniavo virtuvėje. Pajuto, kad iš garvės neprašyti svečiai jau name. Bet namas nebuvo apsuptas, antanas išbėgo į kiemo pusę į sodelį, o buvo tamsu ir dingo nepastebėtas čekistų. Žuvus Kęstučio apygardos vadui, Neverdauskui "Paparčiui", apygardai vadovauti vyriausybė atsiuntė An-taną Bakšį "Klajūną". Pirmą kartą mes susitikome Paparčių miške prie Kalupių kaimo per ryšininę Bronę Trumpaitytę. Antanui buvo įrengtos dvi slėptuvės, o jis dirbo už tris. Kuomet reikėdavo išvykdavome į su-sitikimus su prezidiumo pirmininku generolu Žemaičiu su Vakarų sri-ties vadu majoru Milašiumi "Ruoniu", su Pietų srities vadu "Litu". Dvidešimt mėnesių čekistas Serebrikovas nenustatė kur randasi Bakšys ir ką jis dirba. Raseiniuose buvo išklajuoti tokie rurinio skelbimai: kas pasakys kur randasi Bakšys, bus išmokėta šimtas tūkstančių rub-lių. Bet kaip atsirado Judas Jonas Nuobaras "Lyras", atidarė čekis-tams paslaptį. Tuokart mūsų rajoną smarkiai pradėjo siausti čekistai. Tada apygardos vadas išsikėlė į Kelmės valsčių. 1953 metais sausio 17 dieną žuvo pas Rūką slėptuvėje netoli Kelmės. Kartu su ~~jau~~ vadu

Žuvo Aleksas Jorkūnas "Raganius", stomatologijos studentas iš Šiaulių miesto. Gendrolytė, tai Jurkūno žmona. Šie kovotojai buvo nepaprastai kilnios dvasios. Negailėjo jėgų ir gyvybės už Tėvynę Lietuvą. Bakšys žuvo eidamas Vakarų srities vado pareigas. Šis straipsnis parašytas paminėti Baškio septyniasdešimt metų amžiaus jubiliejui.

"Vytautas"

1993.06.05

Šiauliai Krymo 2 - 29 tel.64286

Vytautas Slapšinskas

